

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 5 października 2021 r.

Pozycja 53

POSTANOWIENIE z dnia 22 września 2021 r. Sygn. akt SK 49/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Pszczółkowski – przewodniczący
Zbigniew Jędrzejewski – sprawozdawca
Krystyna Pawłowicz
Stanisław Piotrowicz
Jakub Stelina,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 22 września 2021 r., skargi konstytucyjnej A.B. o zbadanie zgodności:

art. 81 § 1a i 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.) w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości zaskarżenia zarządzenia prezesa sądu o odmowie zmiany wyznaczonego obrońcy z urzędu w sytuacji, gdy oskarżony złoży na podstawie „art. 181 § 2 Kodeksu postępowania karnego” uzasadniony wniosek o wyznaczenie nowego obrońcy w miejsce dotychczasowego, z art. 42 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 i z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

umorzyć postępowanie.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

I

1. 3 lutego 2020 r. została wniesiona skarga konstytucyjna A.B. (dalej: skarżący) o stwierdzenie, że art. 81 § 1a i 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.; dalej: k.p.k.) w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości zaskarżenia zarządzenia prezesa sądu o odmowie zmiany wyznaczonego obrońcy z urzędu w sytuacji, gdy oskarżony złoży na podstawie art. 81 § 2 k.p.k. (błędnie wskazaną w treści skargi – art. 181 § 2) uzasadniony wniosek o wyznaczenie nowego obrońcy w miejsce dotychczasowego, jest niezgodny z art. 42 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 i z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji.

Sprawa została wniesiona w związku z następującym stanem faktycznym:

Zarządzeniem wyznaczono A.B. obrońcę z urzędu. A.B. wystąpił do sądu rejonowego o zmianę wyznaczonego obrońcy z urzędu, uzasadniając to bierną postawą obrońcy w prowadzonym postępowaniu, a także brakiem zaufania do tego obrońcy i nieudzieleniem przez niego odpowiedzi na korespondencję skarżącego. Przewodniczący wydziału karnego sądu rejonowego zarządzeniem z 17 lipca 2019 r. nie uwzględnił wniosku i odmówił zmiany wyznaczonego obrońcy z urzędu. A.B. wniósł zażalenie na to zarządzenie. Zarządzeniem z 31 lipca 2019 r. odmówiono przyjęcia zażalenia złożonego na zarządzenie z 17 lipca 2019 r. W uzasadnieniu zarządzenia wskazano, że zażalenie przysługuje jedynie na orzeczenie odmawiające wyznaczenia obrońcy. Zarządzenie to zostało zaskarżone wniesionym przez skarżącego zażaleniem. 12 września 2019 r. sąd okręgowy wydał postanowienie, w którym zaskarżone zarządzenie utrzymał w mocy. Od wydanego postanowienia nie został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia.

Wyjaśniając zarzut niekonstytucyjności kwestionowanych w *petitum* skargi konstytucyjnej przepisów, skarżący stwierdził, że prezes sądu lub referendarz sądowy sądu właściwego do rozpoznania sprawy, decydujący o sposobie rozstrzygnięcia wniosku oskarżonego o zmianę wyznaczonego obrońcy z urzędu, decyduje zarazem o sposobie realizacji podstawowego prawa oskarżonego, a mianowicie konstytucyjnego prawa do obrony. Dotyczy to w szczególności takich wypadków, jak w realiach niniejszej sprawy, kiedy oskarżony utracił zaufanie do wyznaczonego obrońcy, a ta utrata zaufania miała swoje podstawy w braku należytego działania przez obrońcę. W takiej sytuacji decyzja prezesa sądu może prowadzić do pozbawienia oskarżonego realnego prawa do obrony, które zostaje ograniczone do iluzorycznej obrony w postaci formalnie powołanego obrońcy z urzędu. W ocenie skarżącego, brak możliwości zaskarżenia zarządzenia prezesa lub referendarza sądowego sądu właściwego do rozpoznania sprawy przez oskarżonego, który złożył uzasadniony wniosek o zmianę wyznaczonego obrońcy z urzędu, jest sprzeczny z prawami oskarżonego gwarantowanymi przez Konstytucję, w tym w art. 42 ust. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Skarżący stwierdził, że w świetle konstytucyjnych standardów prawa do rzetelnej procedury i prawa do obrony uzasadnione jest twierdzenie, że art. 81 § 1a i 2 k.p.k. w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości zaskarżenia zarządzenia prezesa sądu o odmowie zmiany wyznaczonego obrońcy z urzędu w sytuacji, gdy oskarżony złoży na podstawie art. 81 § 2 k.p.k. uzasadniony wniosek o wyznaczenie nowego obrońcy w miejsce dotychczasowego, jest niezgodny z art. 42 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 i z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji. Podkreślił, że kwestia odmowy zmiany wyznaczonego obrońcy z urzędu, w sytuacji zaistnienia uzasadnionych do tego podstaw, może być porównywana z sytuacją odmowy wyznaczenia obrońcy z urzędu. W takiej sytuacji ustawa przewiduje prawo zaskarżenia orzeczenia.

2. W piśmie z 15 października 2020 r. stanowisko zajął Prokurator Generalny, który wystąpił o umorzenie postępowania z uwagi na niedopuszczalność wydania wyroku. Uznał, że nie jest możliwe merytoryczne rozpoznanie sprawy. Skarżący zakwestionował bowiem zaniechanie prawodawcze i nie doszło do naruszenia konstytucyjnego prawa skarżącego. W odniesieniu do zarzutu skierowanego przeciwko art. 81 § 1a i 2 k.p.k. skarżący zaskarżył to, czego zakwestionowane przepisy nie regulują lub co, w jego ocenie, regulują niedostatecznie. Taki zarzut nie może być przedmiotem rozpoznania Trybunału Konstytucyjnego. Prokurator Generalny podkreślił, że Trybunał odmawia zajęcia merytorycznego stanowiska w sytuacjach, w których brak regulacji jest świadomą decyzją ustawodawcy. Zarzut celowego zaniechania ustawodawczego nie może być bowiem przedmiotem badania w postępowaniu przed TK.

Prokurator Generalny zwrócił uwagę, że skarżący nie przedstawił żadnych argumentów, aby wykazać, iż w jego sprawie występuje pominięcie prawodawcze, a nie zaniechanie prawodawcze, które nie podlega kognicji Trybunału. Skarżący zakwestionował art. 81 § 1a i 2 k.p.k., ponieważ, w jego ocenie, w niedostatecznym stopniu gwarantują one zasady procesu karnego. Jednym z argumentów, w ocenie skarżącego, za niezgodnością kwestionowanych przepisów z normami wyższego rzędu jest wyrok z 8 października 2013 r., sygn. K 30/11 (OTK ZU nr 7/A/2013, poz. 98), w którym Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 81 § 1 k.p.k. w zakresie, w jakim nie przewiduje sądowej kontroli zarządzenia prezesa sądu o odmowie wyznaczenia obrońcy z urzędu dla oskarżonego, który złożył wniosek w trybie art. 78 § 1 k.p.k., jest niezgodny z art. 42 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji. Prokurator Generalny zwrócił uwagę, że treść tego orzeczenia nie może przesądzać o możliwości merytorycznego rozpoznania niniejszej sprawy. W sprawie o sygn. K 30/11 Trybunał badał konstytucyjność pominięcia prawodawczego, a w niniejszej sprawie mamy do czynienia z zaniechaniem prawodawczym. W odróżnieniu od sprawy o sygn. K 30/11, postulowany przez skarżącego stan prawny nie ma swojego odpowiednika w innych procedurach. W postępowaniu karnym zażalenie nie przysługuje na wiele innych decyzji procesowych o bardziej istotnym znaczeniu dla dalszego kształtu postępowania karnego niż odmowa zmiany obrońcy.

Prokurator stwierdził również, że w analizowanej sprawie nie doszło do naruszenia konstytucyjnego prawa skarżącego. Wbrew twierdzeniu skarżącego, kwestia odmowy zmiany wyznaczonego obrońcy z urzędu nie może być porównywana z sytuacją odmowy wyznaczenia obrońcy z urzędu. Kwestia zmiany obrońcy z urzędu nie jest objęta zakresem prawa do obrony określonego w art. 42 ust. 2 Konstytucji. Prawo do obrony gwarantuje jedynie dostęp do obrońcy z urzędu. Nie gwarantuje natomiast dostępu do wybranego obrońcy z urzędu ani do obrońcy z urzędu satysfakcjonującego oskarżonego.

Prokurator Generalny stwierdził, że nie można również uznać, aby rozstrzygnięcie w sprawie zmiany obrońcy z urzędu było samoistną „sprawą” w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji. Wyjaśnił, że ma ono charakter akcesoryjny w stosunku do postępowania merytorycznego. Nie stosuje się do niego konstytucyjna zasada dwuinstancyjności postępowania sądowego. To znaczy, że w sprawie nie można mówić o naruszeniu art. 78 ani art. 176 ust. 1 Konstytucji.

Prokurator Generalny zaznaczył, że skarżącemu już raz zmieniono obrońcę, a we wniosku o zmianę tego obrońcy skarżący nie przedstawił żadnych merytorycznych kwestii lub powodów uzasadniających uwzględnienie jego wniosku.

W ocenie Prokuratora Generalnego, gwarancja pewnego minimalnego standardu wsparcia procesowego w ramach prawa do obrony nie oznacza konieczności akceptacji braku profesjonalizmu obrońcy. Zarówno oskarżony, jak i organy procesowe mają szerokie możliwości inicjowania reakcji organów samorządu zawodowego przeciwko nieprofesjonalnym obrońcom.

Prokurator Generalny stwierdził, że powyżej wskazane okoliczności przemawiają za niedopuszczalnością wydania wyroku.

3. W piśmie z 15 stycznia 2021 r. stanowisko w sprawie w imieniu Sejmu zajął Marszałek Sejmu, który wniósł o umorzenie postępowania ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku. Marszałek Sejmu zwrócił uwagę na braki w zakresie uzasadnienia zarzutu niekonstytucyjności kwestionowanych przepisów, a w szczególności brak powołania argumentów lub dowodów na jego poparcie. Podkreślił, że określenie istoty problemu konstytucyjnego jest niewystarczające, by można było uznać, że skarga konstytucyjna nadaje się do merytorycznego rozpoznania. Przypomniął, że każda obowiązująca ustawa jest objęta domniemaniem zgodności z Konstytucją. Przystępując do badania aktu normatywnego, TK traktuje zaskarżone przepisy jako niewadliwe. Podmiot inicjujący postępowanie przed Trybuna-

łem musi wykazać zasadność swojego żądania. Z założeniem domniemania konstytucyjności obowiązujących ustaw koresponduje art. 53 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: uotpTK), który wymaga, aby skarga konstytucyjna zawierała uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie.

Marszałek Sejmu stwierdził, że część uzasadnienia analizowanej skargi konstytucyjnej, która ma na celu wykazanie niekonstytucyjności kwestionowanych przepisów, zawiera się zaledwie na niecałych trzech stronach tekstu. W znacznej części są to ogólne i abstrakcyjne rozważania o zawartości normatywnej przywołanych wzorców kontroli, które nie są w stanie obalić domniemania konstytucyjności art. 81 § 1a i 2 k.p.k. Najszerzy i najbardziej skonkretyzowany wywód skarżącego, który ma na celu wykazanie niekonstytucyjności kwestionowanych przepisów, zawiera się w stwierdzeniu, że „prezes sądu lub referendarz sądowy sądu właściwego do rozpoznania sprawy, decydując o sposobie rozstrzygnięcia wniosku oskarżonego o zmianę wyznaczonego obrońcy z urzędu, decyduje zarazem o sposobie realizacji podstawowego prawa oskarżonego, a mianowicie konstytucyjnego prawa do obrony. Dotyczy to w szczególności takich przypadków, jak w realiach niniejszej sprawy, kiedy oskarżony utracił zaufanie do wyznaczonego obrońcy, a ta utrata zaufania miała swoje podstawy w braku należytego działania przez obrońcę. Tym samym decyzja prezesa sądu może prowadzić do pozbawienia oskarżonego realnego prawa do obrony, ograniczając się tylko do iluzorycznej obrony w postaci formalnie powołanego obrońcy z urzędu”. W ocenie Marszałka Sejmu, wywód ten nie odnosi się bezpośrednio do istoty postawionego w skardze konstytucyjnej problemu konstytucyjnego. Ogranicza się on bowiem do wykazania, że decyzja co do wyznaczenia nowego obrońcy zamiast dotychczasowego ustanowionego z urzędu, a w szczególności odmowa uwzględnienia wniosku oskarżonego o wyznaczenie nowego obrońcy, wpływa na realizację konstytucyjnego prawa do obrony. Istota postawionego w skardze problemu konstytucyjnego wiąże się bowiem z brakiem możliwości zaskarżenia zarządzenia prezesa sądu o odmowie wyznaczenia nowego obrońcy zamiast dotychczasowego ustanowionego z urzędu. To znaczy, że argumentacja skarżącego powinna być nakierowana na wykazanie, że ów brak godzi w konstytucyjne prawo do obrony, czego w cytowanym wyżej fragmencie uzasadnienia skargi konstytucyjnej zabrakło.

Marszałek Sejmu zwrócił uwagę, że twierdzenie skarżącego, iż art. 81 § 1a i 2 k.p.k. w zakresie, w jakim nie przewiduje „możliwości zaskarżenia zarządzenia prezesa sądu o odmowie zmiany wyznaczonego obrońcy z urzędu w sytuacji, gdy oskarżony złoży na podstawie art. [81] § 2 Kodeksu postępowania karnego uzasadniony wniosek o wyznaczenie nowego obrońcy w miejsce dotychczasowego”, jest niezgodny z art. 42 ust. 2 Konstytucji, nie został poparty żadnym dowodem. Podkreślił również, że nie jest uzasadniona wypowiedź skarżącego na temat zarzucanej sprzeczności kwestionowanych przepisów z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Marszałek Sejmu zwrócił uwagę, że skarżący ma obowiązek przedstawić konkretne i rzekonywające argumenty świadczące o niekonstytucyjności zakwestionowanych w skardze regulacji. Powinien on nie tylko wskazać, jakie konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone kwestionowaną regulacją, lecz także opisać sposób naruszenia. Zatem nie wystarczy, że skarżący wskaże określone kwestionowane przepisy oraz przepisy konstytucyjne, z którymi są one, w jego opinii, niezgodne. Musi bowiem także wyjaśnić, na czym owa niezgodność polega. Odwołując się do dotychczasowego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, Marszałek Sejmu podkreślił, że przesłanka odpowiedniego uzasadnienia zarzutów nie powinna być traktowana powierzchownie i instrumentalnie. W wypadku analizowanej skargi konstytucyjnej nie doszło do spełnienia wymogu art. 53 ust. 1 pkt 3 uotpTK, a więc do prawi-

dłowego uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanych przepisów ze wskazanymi konstytucyjnymi prawami skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie. Ta okoliczność stanowi argument o niedopuszczalności wydania wyroku w niniejszej sprawie.

4. Rzecznik Praw Obywatelskich pismem z 8 czerwca 2020 r. nie zgłosił udziału w postępowaniu.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji, każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji.

Zasady wniesienia skargi do Trybunału Konstytucyjnego określa ustawa z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: uotpTK). W ten sposób ustawa rozwija przepisy konstytucyjne i pozwala na pełną rekonstrukcję wymogów dotyczących zainicjowania postępowania przed Trybunałem skargą konstytucyjną. Szczególne znaczenie ma w tym zakresie art. 53 uotpTK, zgodnie z którym „1. Skarga konstytucyjna zawiera: 1) określenie kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach albo obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji i w stosunku do którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją; 2) wskazanie, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego, i w jaki sposób – zdaniem skarżącego – zostały naruszone; 3) uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie; 4) przedstawienie stanu faktycznego; 5) udokumentowanie daty doręczenia wyroku, decyzji lub innego rozstrzygnięcia, o których mowa w art. 77 ust. 1; 6) informację, czy od wyroku, decyzji lub innego rozstrzygnięcia, o których mowa w art. 77 ust. 1, został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia. 2. Do skargi konstytucyjnej dołącza się: 1) wyrok, decyzję lub inne rozstrzygnięcie wydane na podstawie przepisu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1; 2) wyroki, decyzje lub inne rozstrzygnięcia potwierdzające wyczerpanie drogi prawnej, o której mowa w art. 77 ust. 1; 3) pełnomocnictwo szczególne”.

Wskazane przepisy tworzą prawne ramy dopuszczalności skargi konstytucyjnej. Wynikają z nich określone obowiązki skarżącego, których spełnienie jest warunkiem koniecznym przystąpienia do merytorycznego rozpoznania skargi przez Trybunał Konstytucyjny. Zgodnie z art. 61 ust. 1 uotpTK, Prezes Trybunału kieruje skargę konstytucyjną do wyznaczonego przez siebie sędziego Trybunału w celu wstępnego rozpoznania na posiedzeniu niejawnym. Jeżeli skarga konstytucyjna spełnia wymagania przewidziane w ustawie oraz nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 uotpTK (tj. skarga nie jest oczywiście bezzasadna), Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu (art. 61 ust. 2 uotpTK).

Powyższe oznacza, że ocena spełnienia ustawowych wymogów skargi konstytucyjnej powinna nastąpić na etapie wstępnej kontroli. Jednak w utrwalonym orzecznictwie TK zostało przyjęte, że Trybunał na każdym etapie postępowania aż do wydania wyroku w sprawie może weryfikować spełnienie przesłanek dopuszczalności skargi konstytucyjnej. Jeśli stwier-

dzi, że nie zostały one spełnione – umarza postępowanie na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 uotpTK (zob. np. postanowienia TK z 13 kwietnia 2021 r., sygn. SK 54/19, OTK ZU A/2021, poz. 18 i 3 grudnia 2020 r., sygn. SK 27/17, OTK ZU A/2020, poz. 68; zobacz także wydane na podstawie wcześniejszych przepisów ustawy o Trybunale Konstytucyjnym postanowienie TK z 28 stycznia 2015 r., sygn. SK 15/14, OTK ZU nr 1/A/2015, poz. 10 i przywołane tam orzecznictwo).

W rozpatrywanej sprawie zarówno Prokurator Generalny, jak i Sejm, będący uczestnikami postępowania, wniesli o jego umorzenie przez Trybunał ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku. Przedstawili argumenty wskazujące na to, że niniejsza skarga konstytucyjna nie spełniła formalnoprawnych warunków jej merytorycznego rozpoznania. Trybunał Konstytucyjny podzielił to stanowisko. Przemawiały za tym następujące argumenty:

2. Skarżący wniósł o stwierdzenie, że art. 81 § 1a i 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534, ze zm.; dalej: k.p.k.) w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości zaskarżenia zarządzenia prezesa sądu o odmowie zmiany wyznaczonego obrońcy z urzędu w sytuacji, gdy oskarżony złoży na podstawie art. 81 § 2 k.p.k. (w skardze był art. 181 § 2, ale z kontekstu zarzutu i wyjaśnień skarżącego wynika, że chodzi o art. 81 § 2 k.p.k.; art. 181 § 2 k.p.k. to przepis upoważniający do wydania rozporządzenia; w dalszej części uzasadnienia TK będzie się posługiwał poprawnym oznaczeniem zaskarżonej jednostki redakcyjnej k.p.k.) uzasadniony wniosek o wyznaczenie nowego obrońcy w miejsce dotychczasowego, jest niezgodny z art. 42 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 i z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji.

Kwestionowane przepisy mają następujące brzmienie: „Art. 81. § 1a. Na zarządzenie prezesa sądu o odmowie wyznaczenia obrońcy przysługuje zażalenie do sądu właściwego do rozpoznania sprawy, a na postanowienie sądu o odmowie wyznaczenia obrońcy – zażalenie do innego równorzędnego składu tego sądu (...) § 2. Na uzasadniony wniosek oskarżonego lub jego obrońcy prezes lub referendarz sądowy sądu właściwego do rozpoznania sprawy może wyznaczyć nowego obrońcę w miejsce dotychczasowego”.

Problemem konstytucyjnym dla skarżącego stał się brak we wskazanych powyżej przepisach możliwości zaskarżenia zarządzenia prezesa sądu o odmowie zmiany wyznaczonego obrońcy z urzędu w sytuacji, gdy oskarżony złoży na podstawie art. 81 § 2 k.p.k. uzasadniony wniosek o wyznaczenie nowego obrońcy zamiast dotychczasowego. To znaczy, że skarżący dążył poprzez postępowanie zainicjowane analizowaną skargą konstytucyjną do uzupełnienia treści art. 81 § 1a i 2 k.p.k. o nowe rozwiązania prawne, które nie stanowią dopełnienia istniejących norm, ale tworzą dodatkową instytucję, jaką ma być zażalenie na odmowę zmiany wyznaczonego obrońcy z urzędu.

Skarżący – mimo że odwołał się w sposób ogólny i abstrakcyjny do orzecznictwa TK i piśmiennictwa dotyczącego konstytucyjnych wolności i praw, które przywołał jako wzorce kontroli w niniejszej sprawie – nie wyjaśniał w sposób wyraźny, na czym miałyby polegać niezgodność z Konstytucją art. 81 § 1a i 2 k.p.k. we wskazanym w skardze zakresie. Przedstawił jedynie pożądany stan prawny dotyczący zmiany wyznaczonego obrońcy z urzędu, w tym ten odnoszący się do możliwości wnoszenia zażalenia na odmowę dokonania takiej zmiany.

3. Trybunał uznał, że twierdzenia skarżącego zawarte w skardze konstytucyjnej i jej uzasadnieniu mają charakter postulatów legislacyjnych, a nie dowodów na niekonstytucyjność kwestionowanych norm. Jest tego świadomy sam skarżący, który wyraźnie wskazał, że art. 81 § 2 k.p.k. nie przewiduje możliwości zaskarżenia zarządzenia odmawiającego wyznaczenia nowego obrońcy w miejsce dotychczasowego (zob. s. 2 skargi konstytucyjnej). Wprawdzie z uzasadnienia skargi konstytucyjnej można wywieść intencję skarżącego, który

chciał przekazać, że istnienie zażalenia stanowiłoby realizację konstytucyjnego prawa do obrony, prawa do odwołania czy prawa do sądu. Jednak oprócz ogólnych stwierdzeń, że brak danego zażalenia narusza określone przepisy Konstytucji, nie wyjaśnił on szczegółowo, na czym owo naruszenie miałoby polegać. Wobec tego nie można uznać, że skarżący spełnił ustawowy wymóg właściwego uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanych przepisów ze wskazywanymi konstytucyjnymi prawami, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie (art. 53 ust. 1 pkt 3 uotpTK), zwłaszcza że Trybunał niejednokrotnie podkreślał, iż przesłanka odpowiedniego uzasadnienia zarzutów nie powinna być traktowana powierzchownie i instrumentalnie. Skarżący powinien wskazać, jakie konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone kwestionowaną regulacją, a także opisać sposób tego naruszenia. Argumenty muszą odnosić się do problemu niezgodności zachodzącej między regulacjami stanowiącymi przedmiot skargi konstytucyjnej oraz tymi, które określone są w niej jako wzorce kontroli. Trybunał Konstytucyjny podkreślał, że nie wystarczy, iż skarżący wskaże określone kwestionowane przepisy oraz przepisy konstytucyjne, z którymi są one, w jego opinii, niezgodne. Musi także wyjaśnić, na czym owa niezgodność polega. Jest to przesłanka konieczna do uznania dopuszczalności skargi konstytucyjnej (zob. np. postanowienie TK z 2 lutego 2012 r., sygn. SK 14/09, OTK ZU nr 2/A/2012, poz. 17).

Jednocześnie skarżący nie zaprzeczył, że w obecnym stanie prawnym istnieją gwarancje procesowe umożliwiające realizację prawa do rzetelnej procedury, także w sytuacji, gdy doszło do odmowy zmiany obrońcy wyznaczonego z urzędu. Wskazał bowiem, że „w sytuacji, gdy oskarżony składa uzasadniony wniosek o wyznaczenie nowego obrońcy z urzędu w miejsce dotychczasowego, możliwe jest udzielenie odmowy i zarządzenie w tym zakresie nie będzie podlegało zaskarżeniu. Jediną możliwością oskarżonego jest w takim przypadku kwestionowanie odmowy zmiany obrońcy z urzędu przez podniesienie zarzutu w stosunku do zarządzenia w apelacji na podstawie art. 447 § 4 k.p.k.”.

Jeśli skarżący nie potrafił wywieść z kwestionowanych przepisów właściwej normy, która naruszałaby wolności i prawa określone w Konstytucji, oraz właściwie określić relacji między przedmiotem kontroli a konstytucyjnymi wzorcami, by w ten sposób uzasadnić zarzut niekonstytucyjności, to Trybunał nie mógł w analizowanej sprawie wydać wyroku, a postępowanie należało umorzyć.

Z uwagi na powyżej wskazane okoliczności, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak na wstępie.